

Livsmedelsverket
Inger Andersson
Box 622
751 26 Uppsala

Kommunernas livsmedelskontroll är bra och blir bättre

Den kommunala livsmedelskontrollen har starkt kritiserats i media den senaste tiden med anledning av Livsmedelsverkets nyligen publicerade rapport "Livsmedelskontrollen 2009". Kritiken har bland annat handlat om att alltför få livsmedelsanläggningar har kontrollerats, att det råder stor brist på inspektörer och att kontrollen inte är likvärdig.

Vi kommunala miljöchefer känner inte igen oss i beskrivningen. Vår uppfattning är att livsmedelskontrollen idag fungerar bra i de flesta kommunerna. Tack vare ett avgiftsfinansierat system som bygger på risk- och erfarenhetsbedömning av varje enskild livsmedelsverksamhet har kommunerna möjlighet att utföra kontroller i den utsträckning behovet påkallar. Det innebär att i storleksordningen 25-30 % av livsmedelsverksamheterna inte bedöms behöva livsmedelskontroll varje år. En redovisning av hur kommunerna klarat sitt uppdrag måste rimligen ta hänsyn till hur uppdraget ser ut.

Livsmedelsverket påpekar i sin rapport att det råder en stor brist på inspektörer. Viktigt att ha i åtanke är då att de 107 inspektörer som saknas ska fördelas ut på ett stort antal myndigheter. Det är alltså frågan om delar av tjänst på respektive myndighet. Är det en rimlig målbild att i alla lägen ha en 100 % -ig bemanning? Eftersom livsmedelskontrollen är avgiftsfinansierad varierar kontrollmyndighetens resurser år från år beroende på antalet livsmedelsföretag och risk- och erfarenhetsbedömningen av dessa. Att anställa extra, tillfällig kontrollpersonal är svårt för kortare perioder eftersom introduktionstiden inte är oväsentlig för att säkerställa samsyn och rättssäkerhet. Vi delar livsmedelsverkets uppfattning att det inte är tillfredsställande när högriskanläggningar inte ens fått ett enda kontrollbesök under ett år. Anläggningar med lägre risk behöver dock ses i ett längre tidsperspektiv än ett år och där är vår utmaning att säkerställa resurserna.

I och med det nya avgiftssystemet har ett stort antal nya livsmedelsinspektörer rekryterats till Sveriges kommuner. Vår bild är att dessa är välutbildade och kompetenta för uppdraget. Vi arbetar mycket både inom och mellan kommuner för att säkerställa samsyn och håller med om att det är ett bekymmer när

kontrollen inte är likvärdig kommuner emellan. Vi ser dock att Livsmedelsverket och länsstyrelserna har ett stort ansvar att tillhandahålla vägledning, handböcker och kontinuerlig vidareutbildning för yrkesverksamma inspektörer.

Införande av ny lagstiftning, vägledningar och handböcker behöver dock i större utsträckning än hittills ha en långsiktig strategi med hänsyn också till de lokala kontrollmyndigheternas och även livsmedelsföretagarnas perspektiv. Sedan den nya livsmedelslagstiftningen infördes 2006 har Livsmedelsverket genom ett oplanerat införande orsakat ett onödigt merarbete och merkostnader både för kommunerna och för livsmedelsföretagen. Först införde Livsmedelsverket krav på att alla befintliga livsmedelsföretag skulle godkännas. I slutet av 2009 tog man bort kravet på godkännande och ersatte detta med ett enkelt registreringsförfarande för de flesta företagen. Denna godkännandeprövning som kommunerna utfört har varit otroligt resurskrävande, och utfördes många gånger på bekostnad av den ordinarie förebyggande kontrollen och borde ha kunnat undvikas genom en mer genomtänkt planering från Livsmedelsverkets sida från början.

Kommunerna står nu inför ännu ett resurskrävande arbete genom att Livsmedelsverket föreslår ett nytt riskklassificeringssystem. Kommunerna har nyligen fattat beslut om ett riskklassificeringssystem som Livsmedelsverket föreslagit. Arbetet kommer att ta tid för kommunerna i o m att man återigen måste fatta nya beslut för varje livsmedelsobjekt. I det nya klassificeringsförslaget ser det ut som att tillsynsfrekvensen ska minska. Det är oerhört svårt för kommunerna att ha en långsiktig planering med dessa förändringar. Den checklista som Livsmedelsverket medverkat i att ta fram och som de flesta kommuner inledningsvis använde i sin livsmedelskontroll innebar att livsmedelsföretagen fick avvikelser för en rad brister som det inte fanns lagstöd för. Det gav merarbete för kommunerna genom en onödig fokus på fel saker och bidrog till att livsmedelsföretagen kunde vara kritiska till kommunernas kontroll. Efter kritik från kommunerna har Livsmedelsverket ändrat checklistan så att en mer nyanserad kontroll nu sker.

Slutligen förvånas vi över att det i flera medier ges sken av att Livsmedelsverket skulle föredra en statlig livsmedelskontroll. Livsmedelsverket och Inger Andersson har i direkt kontakt med oss varit tydlig med att frågan om förstatligande av livsmedelskontrollen inte är aktuell längre. Vi anser det vara olyckligt om förtroendet för livsmedelskontrollen undergrävs genom otydliga budskap kring huvudmannskapet.

Föreningen Kommunala Miljöchefer
genom

Eva Frykman
sekreterare

c/o Miljöenheten, Strängnäs kommun 645 80 STRÄNGNÄS
Tfn 0152-29284, 0730-78 98 89, e-post: eva.frykman@strangnas.se

Kopia för kännedom

SKL Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad